

**Æгас цæут,
нæ
зынаргъ
уазджытæ!**

Козбау

- лицемерный, двуличный, льстивый

Козбау

Ирон литературæйы урок 10-æм къласы

Темæ: «Æз цард афтæ æмбарын...»

(Мамсыраты Дæбейы радзырдтæ «Аууон» æмæ «Фæсмон»-мæ гæсгæ)

Эпигрæф урокмæ:

Цæргæ дæр лæгау, мæлгæ дæр лæгау!

Цæрæгойы цард нæ, адæймаджы цард!

Нафи

Мамсыраты Дæбе – ирон литературæйы æрттивгæ стъалы

*Дæбе у Ирыстоны уарзондæр æмæ
кадджындæр, стырдæр æмæ
куырыхондæр фысджытæй иу...*

Ходы Камал

БРЫТИАТЫ Созырыхъо, МАМСЫРАТЫ
Дæбе æмæ ТУГАНТЫ Махарбер.

*Дæбе - стыр фыссæг, стыр адæймаг.
ирон адæмы рæсугъд цæсгом æмæ
æфсарм».*

Цæрукъаты Алыксандр

ДЗАТТИАТЫ Тотырбег, МАМСЫРАТЫ
Хаджумар æмæ МАМСЫРАТЫ Дæбе.

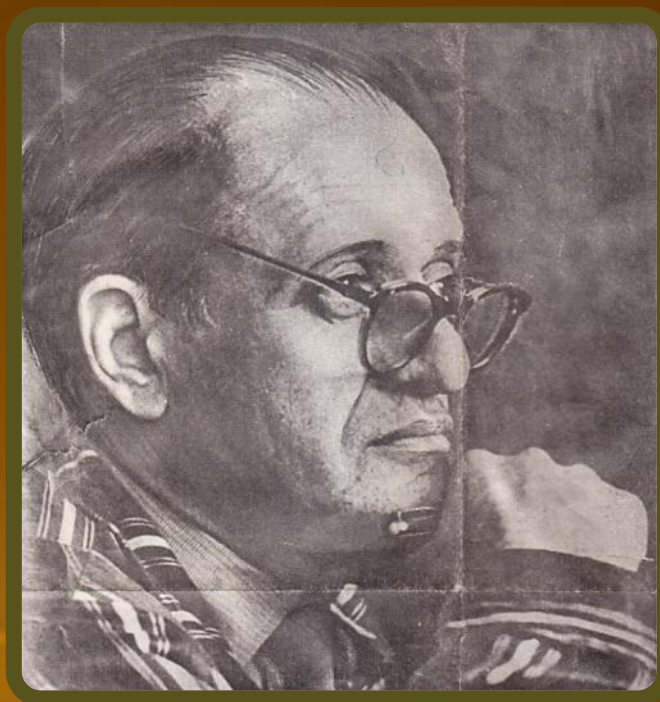

Бирæ сты, тынг бирæ
Дæбейы
сфæлдыстадон
бынтæ. Дардмæ
æххæсыд йæ
курдиаты тæваг, арф
æнкъардта
адæймаджы зæрдæйы
сусæг æвæрæнтæ,
тынг дæснийæ сæ
ныв кодта.

Цæгæраты Максим

*...Дæбейы цыргъ курдиат фатау
ныхсти иу заманæй иннæмæ...*

Гафез

**«Ирон новеллистикæйы
бæрзонддæр
æнтыстытæй иу у
радзырд «Аууон». Ам
сатирæ æмæ юмор
цæхæр калынц æмæ
цырагъ дарынц
адæймаджы миддунемæ»**

- фыста Джыккайты Шамил

УРОЧЫ НЫСАНТÆ:

- ❑ Системон –архайдон технологийы бындурыл раиртасын радзырды проблематикæ.
- ❑ Скъоладзаутæн æмбарын кæнын уацмысы аивадон фæрæзтæ æмæ уый руаджы урочы темæ æргом кæнын.
- ❑ Ахуырдауты зæрдæты гуырын кæнын æнæуынондзинад фæлынд, гæды æмæ козбаудзинадмæ.

□ аууон – тень,

□ аууон кæнын – затенять

□ аууон – æнæуд æндæрг

Сауаты Гæбил

ТАЛЫНГ

ÆНАХУЫРГОНД

ЦЫБЫР
ЗОНДЫ ХИЦАУ

къаннæг лæг

лæгъстиаг
хуыз

схъæл
рихитæ

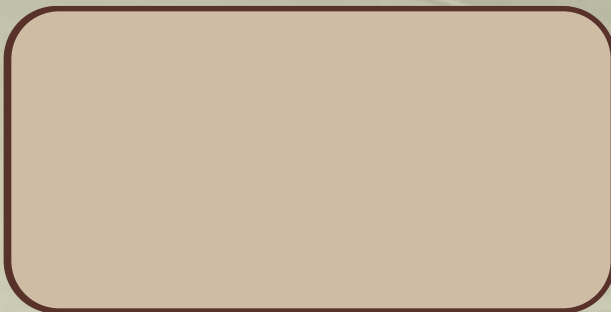
ГÆБИЛ
(ÆДДАГ
ÆРФЫСТ)

гыццыл цъæх
цæстытæ

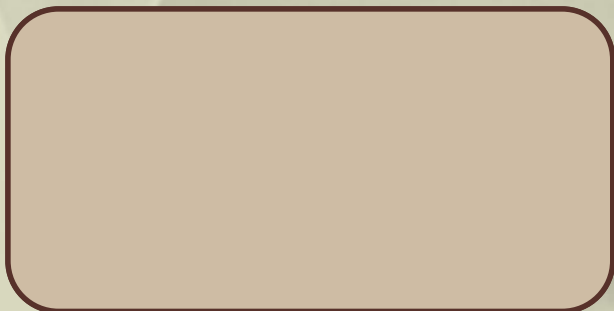
цыргъ
боцъо

фæлывд
мидбылты
худт

чысыл дзых

**ГÆБИЛЫ
МИДДУНЕ**

Гæбилы царды философи

- Хицау – фæсдзæуин
- Хицау уæд, æмæ цыфæнды дæр фæуæд.
- Хицау у, æмæ йын козбау ныхас кæнын хъæуы.

**ЦККПСС-ы
секретарь**

**Уæрæсейы
президент**

**Обкомы
секретарь**

**Республикæйы
сæргълæууæг**

**Райкомы
секретарь**

**Районы
администрацийы
сæргълæууæг**

Хæмæтхъан

бæрзæндтæгомау

бæзæрхыг

уæйгуытæ
арæзт лæг

Портрет

□ (францусаг дзырд, амоны – сурæт) – адæймагæн йæ æддаг бакаст, йæ цæсгоммы хуыз, йæ уæнгты конд, йæ дарæс аив уацмысы дзырдтæй сныв кæнын.

Гæбил

ТАС

Хæмæтхъан

- ✓ ...æмæ дæ хæдзар сарæзтай
- ✓ ...æмæ дæ хæдзар сарæзтай
- ✓ ...æмæ дæ хæдзар сарæзтай
- ✓ ...тæссæй ризæгау скодта

- ✓ тас бацыд Хæмæтхъаны...
- ✓ тарст къахдзæфтæй рацыд...
- ✓ тарстхуызæй бакасти...
- ✓ уад та фæтарст...
- ✓ афтæ дзы фæтарст...
- ✓ тарст фæлгæст акодта...
- ✓ фæлæ тарсти...

Радзырдтæй ист рæнхъытæ

Цавæр æнкъарæнтæ æвдисынц

- А-а-а! Байрай мæ хæлар! Мæ фæдыл цæуыс? Æниу-ма ма рацу!

- Цы?! Нал æй равзæрстой!

- Ницы æмбарыс,- сæрхъæн дæ!

- Ныртæккæ уæм фæстæмæ фæзындзынæн. Райкомы иу хъуыддаг æвзарынц, æмæ йын æнæ мæн равзарæн нæй.

- Раст зæгъынц, фæлæ хицау...
Уымæ афтæ баууæнд...

- Æмæ мын мæ ныхæстæ...
Дæуæй æвзæрæй куы ницы загътон?

- Лæг хъуамæ йæ сæр сæрмæ хæсса.
- Козбаудзинад, мæнгарддзинад, гæды æмæ тасæн не 'хсæн хъуамæ бынат ма уа!

- Цæргæ дæр лæгау, мæлгæ дæр лæгау!
- Цæрæгойы цард нæ, адæймаджы цард!

- **Æз Гæбилæн (Хæмæтхъанæн)**
тæригъæд кæнын...
- **Æз Гæбилы (Хæмæтхъаны)**
фауын...
- **Æз Гæбилмæ (Хæмæтхъанмæ)**
æлгъ кæнын...

ХАТДЗÆГТÆ:

1. Дæбейы хъайтартæ цардысты æмæ цæрдзысты алы дугты, уымæн æмæ зæронд нæ кæнынц, фæзынынц цыфæнды æхсæнады дæр, æрмæст рæстæг æмæ уавæртæм гæсгæ ивынц сæ дарæс, сæ гамхудтæ. Уымæн сты цымыдисаг, актуалон.
2. Дæбейы сфæлдыстады ирдæй зынынц уырыссаг литературæйы традицитæ.
3. Цæргæ дæр лæгау, мæлгæ дæр лæгау!
Цæрæгойы цард нæ, адæймаджы цард!

Хорз дукани

уæздан

чъынды

зæрдæхæлар

мæстыгæр

хиппæлой

мадзура

хинæйдзаг

æууæндаг

æдзæстуарзон

æфсæрмыгæнаг

æгъдауджын

хæлæггæнаг

куыстуарзаг

магуса

лæггадгæнаг

Зæгъут уæ хъуыдывтæ:

- ❖ *Урок мæ зæрдæмæ фæцыд,
уымæн æмæ...*
- ❖ *Æз урочы сахуыр дæн...*
- ❖ *Урокæй мæхицæн райстон...*
- ❖ *Урок мæм фæкаст
цымыдисаг...*
- ❖ *Æз ахъуыды кодтон...*

ХАЕДЗАРМАЕ КУЫСТ

**Ныффыссут эссе ахæм
темæйыл:**

***«Нырыккон разамонæг
Мамсыраты Дæбейы
радзырдтæ хъуамæ
кæса?»***

Ныхас Дæбеимæ

*Нæ барстай хæрамæн, нæ
барстай мæнгардæн,*

*Нæ барстай козбауæн, дæ
сæфт сæ уыдтай,*

*Ды карстай сындзгæрдæг
нæ хуымы дæ кардæй,*

*Дæ кæстæрты рухсмæ
æдæрсгæ хуыдтай.*

*...ды Æрфæнау ныууагътай
дæ фæд!..*

Арсæгты Юрий

